

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

НАТАЛЯ ДМІТРЕНКО (Україна),
ЮЛІЯ БУДАС (Україна)

ORCID: 0000-0002-3556-0003

ORCID: 0000-0003-1029-9555

УДК 378.041:811.111

РОЛЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В АВТОНОМНОМУ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Анотація

Авторами представлені результати експериментального навчання щодо ролі зворотного зв'язку в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування. Метою експериментального навчання було дослідження впливу зворотного зв'язку на результати автономного навчання майбутніх педагогів, які вивчають обов'язкову дисципліну «Англійська мова для професійного спілкування», а також взаємозалежності рівня володіння здобувачами зворотним зв'язком і їх наявним рівнем навчальної автономії. Результати дослідження свідчать, про важливість застосування зворотного зв'язку у процесі оволодіння англійською мовою для професійного спілкування в умовах автономного навчання. Студенти, які отримували постійний зворотний зв'язок у процесі автономного навчання, продемонстрували кращі результати досягнень з дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування». Водночас, результати дослідження підтверджують, що вищий рівень володіння зворотним зв'язком спостерігається серед майбутніх педагогів, які мають вищий рівень навчальної автономії.

Ключові слова: зворотний зв'язок, автономне навчання, професійно орієнтоване англomовне спілкування, англійська мова для професійного спілкування

Вступ. Постановка проблеми. Зворотний зв'язок відіграє важливу роль в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування. Він допомагає студентам отримати повний обсяг інформації про їхні досягнення, помилки та прогрес у вивченні мови. Так, наприклад, зворотний зв'язок допомагає студентам виявляти та коригувати свої помилки. Вони можуть отримувати повідомлення про те, коли вони вживають неправильну граматику, неправильно вимовляють слова або мають неточності у використанні професійної лексики. Це дозволяє їм вдосконалювати свої навички та уникати повторення помилок у майбутньому. Отримання позитивного зворотного зв'язку є мотивуючим фактором для студентів. Коли вони бачать, що їхня праця та зусилля ведуть до покращення, це спонукає їх продовжувати навчання та розвивати свої навички і вміння англійської мови. Зворотний зв'язок надає можливість оцінити прогрес студентів у вивченні професійно орієнтованого англійського спілкування. Вони можуть бачити, наскільки добре вони засвоюють нові лексичні одиниці, граматичні структури, розу-

міють фахові терміни та використовують мову у реальних ситуаціях комунікації. Це допомагає їм визначити свої сильні та слабкі сторони і зосередитися на подальшому удосконаленні. Водночас, зворотний зв'язок дозволяє студентам адаптувати свій навчальний процес. Вони можуть отримувати поради та рекомендації щодо того, як краще вчити англійську мову для професійних цілей. Використовуючи цю інформацію, вони можуть змінювати свою стратегію навчання, вибирати відповідні матеріали та ресурси, які краще відповідають їхнім потребам і рівню навчальної автономії.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Розвиток обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку допомагає їм зрозуміти теперішній стан свого навчання, що безумовно впливає на їх здатність навчатися самостійно та сприяє покращенню рівня та результатів професійно орієнтованого спілкування англійською мовою (Budás, 2016; Dmitrenko & Budás 2018, 2021; Dmitrenko et al., 2021; Kvasova et al., 2022).

Оцінювання зворотного зв'язку виявляється в усвідомленні студентами його цінності та розумінні необхідності активної взаємодії

із відгуком викладача. Обізнаність студентів щодо зворотного зв'язку вимагає також знання певних термінів, академічної мови, без чого студенти відчувають труднощі в інтерпретації думок викладачів (Sutton, 2012), а також знання різних форм надходження відгуків від викладачів (Carless & Boud, 2018).

У своєму дослідженні ми спиралися на чотири компоненти обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку (Carless & Boud, 2018): розуміння процесу опрацювання зворотного зв'язку; озброєння студентів необхідними навичками для адекватного оцінювання результатів свого навчання; подолання емоційних реакцій на зауваження; дотримання запропонованій стратегії зворотного зв'язку. Ці компоненти дозволяють студентам коригувати свої реакції на зворотний зв'язок та використовувати критичні зауваження та відгуки викладачів для покращення вивчення мови.

Оцінювання критичних зауважень розглядається вченими (Tai et al., 2017) як спроможність визначити, чи якість роботи є задовільною та відповідає вимогам. Як зазначили Боуд, Лоусон і Томпсон, студентам необхідно розвивати самооцінювання для розвитку відповідності своїх здобутків певним існуючим стандартам успішності (Boud et al., 2013). Позитивні відчуття, емоції та ставлення студентів до отриманого зворотного зв'язку сприяють сприйняттю нових поглядів, а також прогресу в автономному навчанні іншомовного спілкування (Boud et al., 2015).

Метою статті є дослідження впливу зворотного зв'язку на результати автономного навчання майбутніх педагогів, які вивчають обов'язкову дисципліну «Англійська мова для професійного спілкування», а також взаємозалежності рівня володіння здобувачами зворотнім зв'язком і їх наявним рівнем навчальної автономії.

Методологія дослідження: джерельна та експериментальна бази, учасники, методи і процедура.

У процесі реалізації автономного навчання студентів, які вивчають дисципліну «Англійська мова для професійного спілкування» було зібрано і проаналізовано інформацію про поточні автономні навчальні компетентності студентів (Dmitrenko et al., 2020) на основі опитувальника «Компетенція автономності студентів в англій-

ській мові» (Ху, 2009) за основними компонентами (переконавання в автономному навчанні; визначення цілей вивчення мови; запровадження відповідних стратегій вивчення мови; моніторинг процесу автономного навчання; оцінювання ефективності автономного навчання).

Одночасно, ми оцінювали рівень обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку, як одного з основних компонентів автономного навчання, який базується на дослідженні «Основні риси обізнаності зворотного зв'язку студентів» (Carless & Boud, 2018). Карлесс і Боуд виділили чотири основні групи ознак: 1) розуміння природи зворотного зв'язку, оцінювання зворотного зв'язку; 2) формування думок, ставлення; 3) контроль емоцій; і 3) вирішення проблем. Рівень обізнаності щодо зворотного зв'язку студентів вимірюється за допомогою тверджень анкети, розробленої на основі відмінних ознак.

На основі отриманих результатів, ми порівняли отримані результати щодо рівня обізнаності студентів із зворотним зв'язком та компетентності в автономному навчанні професійно орієнтованого англійського спілкування, щоб знайти взаємозалежність між цими двома категоріями.

Водночас, для вивчення взаємозв'язку між рівнем автономного навчання та рівнем володіння англійською мовою було проведено контрольне тестування з Preliminary English Test (Cambridge Assessment English) для визначення рівня академічних досягнень у професійно орієнтованому англійському спілкуванні. Загальний максимальний бал практичного тесту становить 170 балів, де 170-160 – дуже високий рівень; 159-153 – високий рівень; 152-140 – помірний рівень; 139-120 – низький рівень; 119-102 – дуже низький рівень.

Крім того, студентам було запропоновано відповісти на кілька відкритих запитань про процес зворотного зв'язку, щоб з'ясувати типи зворотного зв'язку, які вони вважають найбільш корисними, і проаналізувати рівень задоволення студентів зворотним зв'язком. Серед цих уточнюючих запитів були такі: «Як зворотній зв'язок допомагає вам покращити ваші результати автономного навчання професійно орієнтованого англійського спілкування?», «Наскільки добре ви можете зрозуміти коментарі та інструкції викладача?»,

«У яких формах ви б хотіли отримувати зворотний зв'язок?», «Що ви відчуваєте, коли отримуєте відгук викладача про ваше завдання?».

Учасники. З метою виявлення зв'язку між рівнями обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку та компетентністю в автономному навчанні професійно орієнтованого англомовного спілкування, було проведено опитування студентів, які вивчають дисципліну «Англійська мова для професійного спілкування» у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. У 2021-22 навчальному році на умовах анонімності 50 респондентів заповнювали опитувальники щодо компетентності студентів у автономному навчанні професійно орієнтованого англомовного спілкування та їхньої обізнаності щодо зворотного зв'язку. На відповіді на запитання респонденти витратили близько 20 хвилин. Учасники знали про мету та структуру дослідження, дали згоду на участь у дослідженні та отримали запевнення, що їхні імена не будуть використані у звітах про результати дослідження.

Інструменти. На основі характеристик обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку (Carless & Boud, 2018, с. 5) було укладено анкету, яка складалася з чотирьох розділів і 12 пунктів. В інструкції студентам пропонувалося оцінити ступінь своєї згоди з пунктами, оцінюючи їх від одного до п'яти балів (п'ятибальна шкала Лікерта): 5 – означає повністю

вірно; 4 – зазвичай вірно; 3 – іноді означає вірно (невпевнено/нейтрально); 2 – зазвичай не відповідає дійсності; 1 – означає ніколи не вірно. Діапазон балів анкети такий: 5,00-4,51 означає, що рівень грамотності зворотного зв'язку студента дуже високий, 4,50-3,51 – високий, 3,50-2,51 – помірний, 2,50-1,51 – низький, 1,50-1,00 – дуже низький. У нашому дослідженні для оцінки внутрішньої узгодженості було розраховано значення коефіцієнта надійності (Cronbach Alpha) для анкети з чотирьох розділів. Він виявився досить високим: 0,84.

Результати дослідження та їх обговорення. Найвище середнє значення після опрацювання відповідей студентів на дванадцять питань опитувальника отримало твердження про існування різних способів зворотного зв'язку, які можуть надходити до студентів із різноманітних джерел ($M=3,16$). Найнижче середнє значення мало висловлювання щодо відповідального ставлення до постійного вдосконалення за допомогою зворотного зв'язку ($M=2,34$). Дані по компонентах не відрізняються суттєво. Середнє значення, стандартне відхилення та результати анкети з чотирьох компонентів, яку заповнили 50 студентів, представлені в таблиці 1.

Як видно з таблиці 1, більшість значень стандартного відхилення лежить в діапазоні 0,62-0,88. Це означає, що результати даних наближені до середнього значення, тобто відповіді є більш-менш однорідними.

Таблиця 1

**Середні показники та стандартне відхилення опитувальника
«Обізнаність студентів щодо зворотного зв'язку»**

Опис	Середнє значення	Стандартне відхилення	Тлумачення
1 компонент: оцінювання зворотного зв'язку			
Я ціную відгук викладача щодо моєї роботи та розумію його вплив на результати мого навчання	3.14	0.86	помірне
Я розумію, що зворотний зв'язок може надаватись різними шляхами і надходити із різноманітних джерел	3.16	0.88	помірне
Я використовую технічні засоби щодо отримання, зберігання та повторного опрацювання відгуків щодо моєї роботи	2.94	0.84	помірне
<i>середнє</i>	<i>3.08</i>	<i>0.86</i>	<i>помірне</i>
2 компонент: формування ставлення			
Я розвиваю здатність оцінювати власну працю та роботу інших	2.76	0.82	помірне
Я беру активну участь в обговореннях результатів роботи одногрупників	2.64	0.76	помірне

Продовження табл. 1

Я намагаюся вдосконалювати свої навички самоперевірки для адекватного оцінювання власного навчання	2.52	0.72	помірне
<i>середнє</i>	<i>2.64</i>	<i>0.77</i>	<i>помірне</i>
3 компонент: контроль емоцій			
Я зберігаю емоційну рівновагу та уникаю захисної позиції, коли мій викладач та/або мої одногрупники висловлюють будь-які критичні ідеї щодо мого навчання	2.63	0.75	помірне
Я терпляче ставлюся до зауважень та рекомендацій одногрупників і вчителів, вільно налаштований на будь-яку дискусію	2.58	0.74	помірне
Я намагаюся відповідально ставитися до використання зворотного зв'язку для постійного самовдосконалення.	2.34	0.62	низьке
<i>середнє</i>	<i>2.52</i>	<i>0.70</i>	<i>помірне</i>
4 компонент: вирішення проблем			
Я усвідомлюю необхідність реагування на відгуки викладача щодо моєї роботи	2.67	0.78	помірне
Я час від часу переглядаю відгуки про мою роботу для постійного вдосконалення	2.56	0.73	помірне
Я вчусь правильно реагувати на відгуки щодо мого навчання	2.41	0.66	низьке
<i>середнє</i>	<i>2.55</i>	<i>0.72</i>	<i>помірне</i>

У таблиці 2 порівнюються середні результати рівня компетентності студентів щодо автономного навчання професійно орієнтовано-

го англomовного спілкування та рівня їхньої обізнаності щодо зворотного зв'язку.

Таблиця 2

Компоненти та рівні обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку та автономного навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування

Компоненти обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку	M SD	Рівень студентської обізнаності щодо зворотного зв'язку	Компоненти компетентності автономного навчання англomовної професійної спрямування	M SD	Рівень компетентності автономного навчання англomовної професійної спрямування
Оцінювання отриманого відгуку	3.08 0.86	помірний	Переконання в автономному навчанні	2.85 0.88	помірний
Висновок / судження про отриманий відгук	2.64 0.77	помірний	Визначення цілей вивчення мови	2.94 0.79	помірний
Керування емоціями	2.52 0.70	помірний	Запровадження відповідних стратегій вивчення мови	2.75 0.69	помірний
Подальші дії	2.55 0.72	помірний	Моніторинг процесу автономного навчання	2.79 0.71	помірний
			Оцінювання ефективності автономного навчання	0.80 0.74	помірний
Середнє значення	2.70 0.76	помірний	Середнє значення	2.85 0.76	помірне

Таблиця 2 показує, що середнє статистичне значення всіх компонентів було нижче помірного рівня. Дані по критеріях суттєво не відрізняються. Аналіз результатів окремих студентів виявив, що студенти з вищим рівнем

компетентності автономного навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування також демонструють вищий рівень обізнаності щодо зворотного зв'язку студента із викладачем.

Результати контрольного тесту з англійської мови (PET) показали, що студенти досягли середнього рівня ($M=143,75$, $SD=5,23$) комунікативних навичок і вмінь з дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування». Найкращі результати отримали студенти з високим рівнем навчальної автономії, а найнижчі бали за тест з професійно орієнтованого спілкування англійською мовою отримали студенти з низьким рівнем навчальної автономії.

Щоб переконатися, чи є отримані результати статистично значущими та як взаємодіють змінні (рівень компетентності в автономному навчанні професійно орієнтованого англомовного спілкування та бали за відповіді опитувальника «Обізнаність студентів щодо зворотного зв'язку»), ми застосували коефіцієнт кореляції Пірсона: $r = 0,8934$. Позитивна кореляція вказує на значущий взаємозв'язок між двома змінними. Водночас, p -значення становить $0,397$, що вказує на помітну кореляцію між змінними. За результатами можна припустити, що високий рівень обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку може бути корисним для прогнозування високого рівня компетентності в автономному навчанні професійно орієнтованого англомовного спілкування.

Середній помірний рівень обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку демонструє недостатнє розуміння важливості власних дій в опрацюванні відгуків викладачів під час автономного навчання дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування»; випадковість розвитку критичного мислення, обмірковування результатів навчання. Студенти з таким рівнем обізнаності лише час від часу здатні керувати емоціями на зауваження та лише подекуди використовують запропоновані у відгуку викладача стратегії, щоб покращити результати автономного опанування дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування». Відповіді на відкриті запитання опитувальника також продемонстрували низький рівень обізнаності та розуміння студентами предметних і процедурних аспектів зворотного зв'язку з викладачами.

Наше опитування показало, що студенти із високим рівнем автономності в навчанні частіше розвивають адекватний внутрішній відгук на зауваження. Вони більш досвідчені в са-

мооцінці, тому їх реагування на відгук є часто більш обґрунтованим. Чим більш успішними є студенти, тим краще вони коригують свої цілі та виконання. Ми виявили, що студенти із високим рівнем автономності цінують зовнішні думки щодо виконаної ними роботи, почувуються комфортніше, коли звертаються до викладачів за допомогою, хоча роблять це лише зрідка, коли їм справді потрібна додаткове роз'яснення чи підтримка. Вони також вказали на відчуття заспокоєння чи підбадьорення, яке вони вважали особливо необхідним отримати, працюючи самостійно.

У своїх відповідях студенти зазначали, що вони усвідомлюють і цінують зауваження, проте вказували, що вони часто не реагують на них, оскільки коментарі викладачів важко зрозуміти. Це свідчить про те, що студенти не розуміють вказівок та інструкцій викладачів щодо своїх подальших дій, і часто це і є основною причиною, чому зв'язок між викладачем і студентом є однобічним, а звідси і неефективним. Тому розвиток обізнаності студентів щодо необхідності дослухатись порад та здійснити певні очікувані й запропоновані викладачем дії, а також навчання навичкам розуміння зворотного зв'язку є ключовими елементами розвитку обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку.

Внутрішній зворотній зв'язок студентів із низьким рівнем саморегулювання, навряд чи можна вважати конструктивним, оскільки він залежить від їхніх навичок самоконтролю, які часто є неадекватними. Вони менш ефективні в формуванні автономних стратегій навчання та самоконтролю, тому такі студенти необхідно більше зовнішніх порад. Проте відповідно до опитування значна частина цих студентів часто відчуває небажання та побоювання звернутися до викладача за порадою. Деякі з них, здається, недооцінюють значущість впливу відгуків викладачів на свою успішність, і тому зазвичай нехтують коментарями викладачів. Таких студентів слід навчати розвивати внутрішній зворотний зв'язок, щоб здійснювати контроль за результатами свого автономного навчання. Водночас, їм слід визнати вплив відгуків на покращення результатів навчання з дисципліни «Англійська мова для професійного спілкування», звертатися до викладачів

за коментарями скрізь, де вони вважають за потрібне та вільно висловлюватися про проблеми зворотного зв'язку, які вони відчують. Це можливо, якщо викладачі намагатимуться розвинути дружні стосунки зі своїми студентами, нададуть їм можливість поміркувати над своїми цілями, успішністю та результатами.

Зібрані дані дозволили нам визначити типи зворотного зв'язку, які саморегульовані студенти вважають найбільш ефективними для свого автономного навчання. Відповіді продемонстрували, що студенти цінують своєчасні письмові коментарі викладачів, які надають практичну та точну інформацію про те, що можна зробити для покращення результатів. Деякі студенти також зазначили, що їм хотілося б більш чітких усних порад викладачів, оскільки розмова дає їм можливість поставити запитання, якщо вони у них є. Ці висновки підтверджують дослідження інших дослідників (Butler & Winne, 1995; Robinson et al., 2013) щодо найбільш прийнятних типів зворотного зв'язку. Ми вважаємо, що нові технології, такі як приватні коментарі в гугл-класах або подкасти, можуть допомогти викладачам у вирішенні проблеми своєчасного надання вичерпного відгуку на роботу студентів та роз'ясненні сумнівних моментів. Ці нові інформативні методи також можуть допомогти вирішити проблему обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку, оскільки створюють можливість для студентів запитувати викладача особисто та безпосередньо, і таким чином сприяють кращому розумінню пропозицій та зауважень.

Наші висновки також збігаються з висновками інших дослідників (Carless & Boud, 2018; Hattie & Yates, 2014; Robinson et al., 2013), які наголошують на необхідності заохочувати студентів контролювати своє автономне навчання та розвивати навички самоорганізації, серед яких суттєве місце займають самоконтроль і зворотній зв'язок.

Оскільки розмір вибірки досить малий, результати опитування не можна узагальнити, оскільки відібрана вибірка (n=50) не може бути прикладом для всієї сукупності в цілому. Отже, це дослідження слід розглядати як спробу з'ясувати стан обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку та запропонувати напрямки для подальших досліджень.

Висновки та перспективи дослідження.

Отже, зворотний зв'язок відіграє ключову роль в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування. Він допомагає студентам виявляти помилки, покращувати навички, розвивати вміння, мотивує їх та допомагає адаптувати навчання до їхніх потреб. Це робить процес навчання ефективнішим і сприяє досягненню більш високого рівня володіння англійською мовою.

Дослідження показало, що розвиток обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку має значуще значення для покращення автономного вивчення професійно орієнтованого англomовного спілкування. Студенти часто незадоволені відгуками викладачів, тому що вважають за краще, щоб вони були своєчасними та письмовими. Вони цінують усну пораду викладача, оскільки в такому випадку можна з'ясувати, що можна зробити, щоб покращити результати навчання. Як ми з'ясували, рівень автономності студентів у навчанні тісно пов'язаний з їхніми можливостями та навичками реагувати на відгуки викладачів. Хоча студенти з високим рівнем автономії здатні самостійно справлятися із завданнями та досягати своїх цілей з невеликою допомогою викладачів, вони частіше звертаються до викладачів за коментарем стосовно виконаної роботи (зовнішній зворотній зв'язок), оскільки цінують їхню допомогу, та знають, що робити з коментарями вчителів. Їм властиво уникати почуття образи та розуміти необхідність зауважень. Вони усвідомлюють потребу відреагувати на отриманий відгук й особисту відповідальність за це. Отже, чим вищий рівень автономії студентів, тим краще вони можуть взаємодіяти із відгуками викладачів. Водночас, у студентів із високим рівнем володіння англійською мовою спостерігається високий рівень навчальної автономії. Ознайомлення студентів з основними особливостями зворотного зв'язку та вдосконалення навичок реагування на нього є важливими завданнями розвитку обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку. Тому формування відповідального ставлення до зворотного зв'язку та отримання основних навичок взаємодії із коментарями викладачів варто вважати перспективним та необхідним чинником розвитку автономності студентів

у вивченні англійської мови. Отже, вважаємо за потрібне приділяти більше уваги розвитку обізнаності студентів щодо зворотного зв'язку.

References

- Boud, D., Lawson, R., & Thompson, D. (2013). Does student engagement in self-assessment calibrate their judgement over time? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 38(8), 941-956. <https://doi.org/10.1080/02602938.2013.769198>
- Boud, D., Lawson, R., & Thompson, D. (2015). The calibration of student judgement through self-assessment: Disruptive effects of assessment patterns. *Higher Education Research & Development*, 34(1), 45-59. <https://doi.org/10.1080/07294360.2014.934328>
- Budas, I. (2016). Assessment of foreign language proficiency in problem-based learning. *European Humanities Studies: State and Society*, 4, 71-81.
- Butler, D.L., & Winne, P.H. (1995). Feedback and self-regulated learning: A theoretical syntheses. *Review of Educational Research*, 65(3), 245-281. <https://doi.org/10.2307/1170684>
- Carless, D., & Boud, D. (2018). The development of student feedback literacy: Enabling uptake of feedback. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 43(8), 1315-1325. <http://orcid.org/0000-0002-6883-2722>
- Dmitrenko, N., Budas, I., Koliadych, Y., & Poliarush, N. (2021). Impact of formative assessment on students' motivation in foreign language acquisition. *East European Journal of Psycholinguistics*, 8(2), 36-50. <https://doi.org/10.29038/eejpl.2021.8.2.dmi>
- Dmitrenko, N., & Budas, I. (2018). Impact of foreign language proficiency assessment on students' motivation. *Visnyk KNLU, Series «Pedagogy and Psychology»*, 29, 178-189. [https://doi.org/10.12958/2227284420218\(346\)22333](https://doi.org/10.12958/2227284420218(346)22333)
- Dmitrenko, N., & Budas, I. (2021). The impact of feedback on students' autonomous ESP learning outcomes. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13(2), 323-339. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/424>
- Dmitrenko, N., Nikolaeva, S., Melnyk, L., & Voloshyna, O. (2020). Autonomous ESP learning of prospective teachers of mathematics. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(1), 86-104. <https://doi.org/10.18662/rrem/201>
- Hattie, J., & Yates, G. (2014). Using feedback to promote learning. In V.A. Benassi, C. E. Overson, & C. M. Hakala (Eds.), *Applying science of learning in education: Infusing psychological science into the curriculum* (pp.45-58). Society for the Teaching of Psychology.
- Kvasova, O., Hnapovska, L., Kalinichenko, V., & Budas, I. (2022). Implications of training university teachers in developing local writing rating scales. *Studies in Language Assessment*, 11(1), 37-63. <https://doi.org/10.58379/XVDF9070>
- Robinson, S., Pope, D., & Holyoak, L. (2013). Can we meet their expectations? Experiences and perceptions of feedback in the first year undergraduate students. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 38(3), 260-272. <https://doi.org/10.1080/02602938.2011.629291>
- Sutton, P. (2012). Conceptualizing feedback literacy: Knowing, being, and acting. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(1), 31-40. <https://doi.org/10.1080/14703297.2012.647781>
- Tai, J., Ajjawi, R., Boud, D., Dawson, P., & Panadero, E. (2017). Developing evaluative judgement: Enabling students to make decisions about the quality of work. *Higher Education*, 6(3). <https://doi.org/10.1007/s10734-017-0220-3>.
- Xu, J. (2009). A survey study of autonomous learning by Chinese non-English major post-graduates. *English Language Teaching*, 2(4), 25-32. <https://doi.org/10.5539/elt.v2n4p25>

ROLE OF FEEDBACK IN AUTONOMOUS LEARNING OF PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH COMMUNICATION

**Natalia Dmitrenko (Ukraine),
Yuliia Budas (Ukraine)**

Abstract

Introduction. *The article presents the results of experimental training on the role of feedback in autonomous learning of professionally oriented English communication.*

The purpose of the experimental study was to investigate the impact of feedback on the results of autonomous learning of prospective teachers studying the two-year university course «English for Professional Communication», as well as the interdependence of the level of students' awareness of feedback and their existing level of learning autonomy.

Methodology. *In order to determine the level of students' awareness of feedback and the level of learning autonomy, adapted questionnaires were used: 1) «Main Features of Student Feedback Literacy» according to four main groups of features (understanding the nature of feedback; forming opinions; controlling emotions; and responding); 2) «English Students' Autonomy Competence» according to the main components (beliefs in autonomous learning; determining the language learning objectives; implementing appropriate language learning strategies; monitoring the process of autonomous learning; evaluating the effectiveness of autonomous language learning). To determine the level of English language proficiency and to study the relationship between the level of learning autonomy and the level of English language proficiency, control testing with the Preliminary English Test was conducted.*

Results and Discussion. *The results of the study indicate the importance of using feedback in the process of learning English for professional communication, which helps students identify mistakes, improve skills. The use of feedback motivates prospective teachers, and helps adapt learning to their needs. It makes the learning process more efficient and helps to achieve a higher level of English language proficiency. Students who received constant feedback in the learning process demonstrated better achievement results in the discipline «English for Professional Communication». At the same time, the results of the study confirm that a higher level of students' awareness of feedback is observed among prospective teachers who have a higher level of learning autonomy.*

Keywords: *feedback, autonomous learning, professionally oriented English communication, English for professional communication.*

BIOS

Natalia Dmitrenko, DrSc in Education, Associate Professor, Department for Methodology of Teaching Foreign Languages, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ukraine, UALTA member.

Email: nataliadmitrenko0302@gmail.com

Yuliia Budas, PhD in Education, Senior lecturer, Department for Methodology of Teaching Foreign Languages, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ukraine, UALTA member.

Email: busyulya@bigmir.net